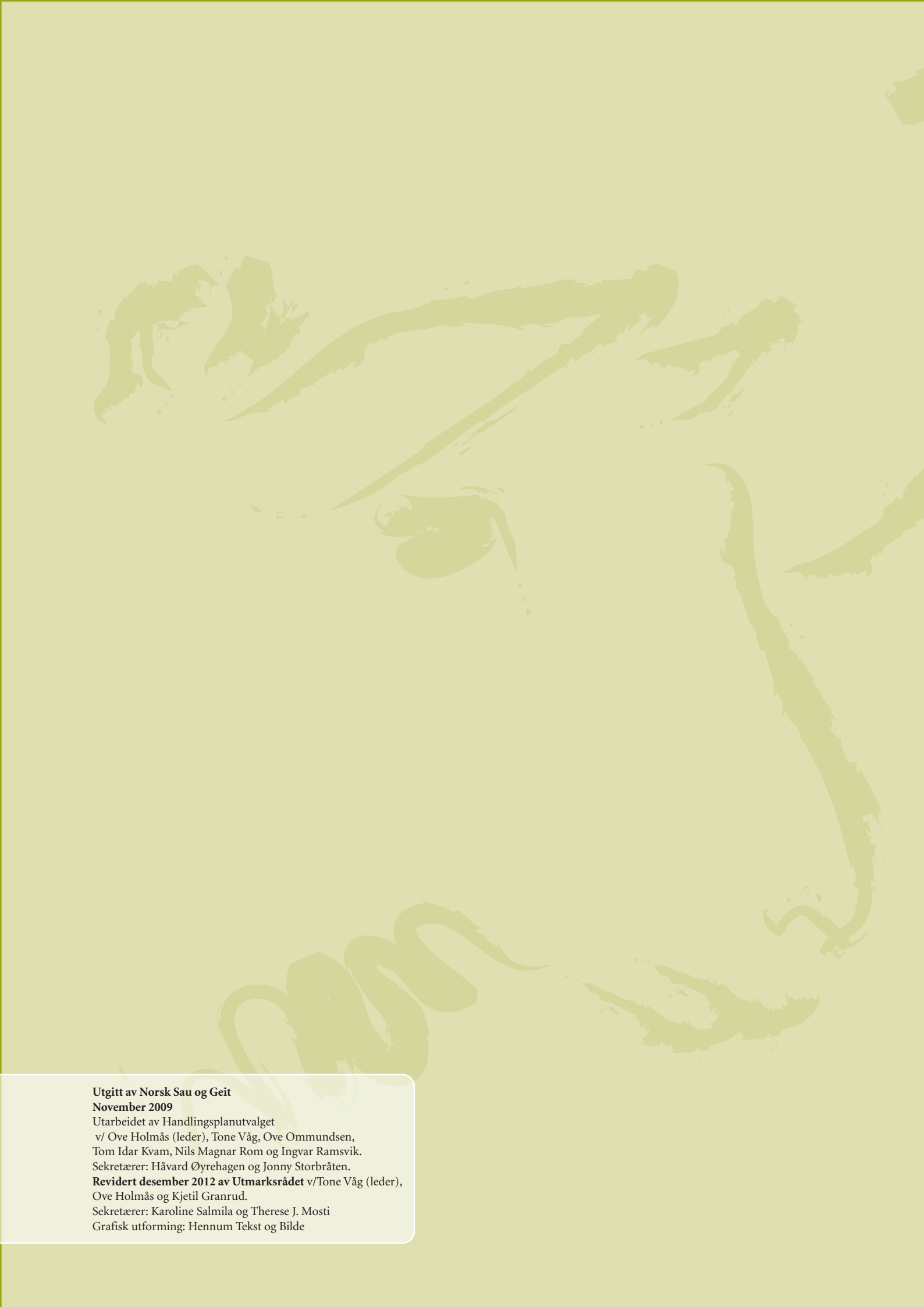

Handlingsplan Rovvilt

Hovedmål:
Sikre og styrke beiteretten
i utmark over hele landet

Utgitt av Norsk Sau og Geit
November 2009

Utarbeidet av Handlingsplanutvalget
v/ Ove Holmås (leder), Tone Våg, Ove Ommundsen,
Tom Idar Kvam, Nils Magnar Rom og Ingvor Ramsvik.
Sekretærer: Håvard Øyrehagen og Jonny Storbråten.

Revidert desember 2012 av Utmarksrådet v/Tone Våg (leder),
Ove Holmås og Kjetil Granrud.

Sekretærer: Karoline Salmila og Therese J. Mosti
Grafisk utforming: Hennem Tekst og Bilde

Handlingsplan Rowilt

Hovedmål

Sikre og styrke beiteretten i utmark over hele landet

Delmål

Gjennomføre en juridisk vurdering av beiteretten i utmark

Redusere tapet til rowilt

Forbedre dagens erstatningsmodell

Medvirke til ny rowiltpolitikk

Utvikle en media- og politikerstrategi

Bygge en tilgjengelig kompetansebank

Gjennomføre og evaluere Handlingsplanen

DELMÅL 1 Gjennomføre en juridisk vurdering av beiteretten i utmark

Målsetting

Klargjøre og dokumentere hvor sterkt beiteretten står opp mot annet lovverk i forvaltningen.

Spesielle utfordringer

Beiterettshavere opplever pålegg om beitenekt fra forvaltningen og mister muligheten til å slippe dyr på utmarksbeite for en kortere eller lengre periode. Årsaken er store dokumenterte tap av beitedyr til rovvilt eller vedvarende stor risiko for tap. Utfordringene er spesielt store for de som plutselig får beitene sine liggende innenfor ulverevir. Den opprinnelige drifta kan ikke opprettholdes dersom skadedyr ikke tas ut, og saueeierne presses til «salg av beiteretten» gjennom tilbud om rovviltgjerd eller omstillingsmidler.

Strategier og tiltak

- Samarbeid med advokatfirma Lund & Co.
- Følge opp nye saker hvor beiteretten i utmark utfordres.
- Få juridisk vurdering av mulighetene i rettssystemet.
- Klargjøre saksgangen ved bruk av Sivilombudsmannen.
- Følge opp og styrke nødvergeretten ved angrep mot husdyr.
- Avklare roller og myndighet i forvaltningen av dyrevelferdsloven.
- Opplyse om mulighetene for pengestøtte i Beiterettsfondet.

Konkretisering og ansvar

NSG sentralt

- Avklare bestilling av oppdrag med Adv. Lund & Co.
- Finne fram til aktuelle saker og områder med vedtak om redusert utmarksbeiting.
- Synliggjøre styrkeforholdet mellom beiteretten og annet lovverk i media og egen organisasjon.
- Informere om nye endringer i nødvergeretten.

Fylkeslag

- Bidra til økt informasjon om beiteretten. - Få beiteretten på dagsorden i Rovviltnemndene.
- Nye handlingsplaner – landbruk
- Bidra til at det utarbeides beitebruks- og beredskapsplaner i kommunene
- Lage oversikt over områder med uomtvistelige beiteretter.

Lokallag

- Bidra til økt informasjon om beiteretten.
- Utarbeide beitebruks- og beredskapsplaner som tas inn i det kommunale planverket.

DELMÅL 2 Redusere tapet til rovvilt

Målsetting

Tapet av beitedyr til rovvilt skal reduseres på kort og lang sikt med økt uttak av skadedyr.

Spesielle utfordringer

Tapet av beitedyr til rovvilt har økt over hele landet og er uakseptabelt høyt. Mange har så store rovvilttap at de ikke kan leve med det lenger og faren for at de slutter med sau er overhengende. Statistikken viser at kvoter for skadefelling og lisensfelling ikke fylles. Det ligger et stort forbedringspotensiale i opplæring, organisering og gjennomføring av skadefellingene.

Strategier og tiltak

- Redusere rovviltbestandene til bestandsmålene.
- Effektivisere uttaket av skadedyr.
- Jobbe for å utvide jakttida for lisensjakt på bjørn og jerv.
- Påvirke Rovviltnemndene til å øke jaktkvotene.
- Kreve at ulv utenfor ulvesonen (grønn sone) tas ut.
- Kreve at bjørnejakt på vårsnø tillates.
- Kreve egen hanndyrkvote innen yngleområdene for bjørn.
- Kreve at alt fredet rovvilt i inngjerdet utmarksareal tas ut.
- Kreve økt ansvar for aktivt uttak fra Statens Naturoppsyn (SNO).
- Bidra til profesjonalisering av fellingslag.
- Sikre full godtgjøring ved skadefellingsforsøk.
- Bidra til å ta i bruk effektive skadeforebyggende tiltak (regulere rovviltbestandene, øke bruken av sporingsutstyr, etablere beredskapsplaner/arealer, beskytte innmarksbeiter mot rovviltangrep m.m.)

Konkretisering og ansvar

NSG sentralt

- Hvert år innhente statistikk over tapssituasjonen på utmarksbeite.
- Utfordre Statens Naturoppsyn sentralt, Direktoratet for naturforvaltning (DN) og Miljøverndepartementet (MD) om behovet for bestandsregulerende tiltak.
- Bidra til økt informasjon om forebyggende konfliktdepressive tiltak (FKT) og gi eksempler på tiltak med gode resultater.

Fylkeslag

- Være bindeledd mellom næring og forvaltning gjennom bedre dialog med Fylkesmannen (FM)/Rovvilt-nemnda, Mattilsynet og SNO.
- Gi Rovviltnemnda innspill om økte kvotestørrelser som forebyggende tiltak og foreslå effektive tiltak som kan bidra til redusert rovilttap.
- Bidra til reetablering av Beiteutvalg i fylkene.

Lokallag

- Gjennomføre møter med fokus på FKT og roviltberedskap.
- Etablere lokale beiteutvalg og beredskapsplaner.
- Rangere FKT-tiltak etter effektivitet i beiteområdet.

DELMÅL 3 Forbedre dagens erstatningsmodell

Målsetting

Beholde retten til erstatning for tap av husdyr på beite etter gjeldende erstatningsordning og arbeide for mest mulig lik saksbehandling i fylkene.

Spesielle utfordringer

Ny erstatningsmodell er under utarbeidelse. Dagens modell krever dokumentasjon av kadaver for å dekke alt tap ned til normaltap. Øvrige kostnader dekkes i liten grad i dagens modell.

Strategier og tiltak

- Synliggjøre konsekvenser av de ulike erstatningsmodellene.
- Sikre erstatning for ulike tap og følgekostnader.
- Bidra til tiltak som forbedrer skadedokumentasjon.
- Bidra til å senke dokumentasjonskravet og snu bevisbyrden overfor forvaltningen.
- Medvirke til krav om dokumentert kompetanse i forvaltningsvedtak.
- Sørg for veiledning ved avkorting av erstatning.
- Velge ut et prøvetylke hvor bevisbyrden legges til forvaltningen for å påvirke holdninger til tapsårsaker i forvaltning og forskning.

Konkretisering og ansvar

NSG sentralt

- Beskrive uheldige konsekvenser av dagens modell.
- Øve trykk mot myndigheter for å forbedre dagens erstatningsmodell.
- Klargjøre krav og ansvar til skadedokumentasjon.

Fylkeslag

- Ha dialog med Rovviltnemnda om tap av beitedyr, rovviltobservasjoner og dokumenterte tap i forkant av erstatningsoppgjøret.
- Bistå lokallagene i informasjonsarbeid for å styrke skadedokumentasjon.

Lokallag

- Oppfordre medlemmene til å melde fra om alle skadetilfeller til SNO.
- Vurdere mulige løsninger for å styrke skadedokumentasjon.

DELMÅL 4 Medvirke til ny rovviltpolitikk

Målsetting

Synliggjøre styrker og svakheter ved dagens rovviltpolitikk slik at rovviltet kan forvaltes på en bedre og mer forutsigbar måte.

Spesielle utfordringer

Beitenæringen er den tapende part under dagens forvaltningsregime. Lidelsene er i mange tilfeller så store for dyr og mennesker, at de ikke er til å leve med. Rovviltpolitikken må fornyes. Rovviltbestandene er blitt for store og har kommet ut av kontroll. Det er ikke samsvar mellom de minimumstillene som forvaltningen oppgir og det reelle antallet. Lokalbefolkningen opplever at de ikke blir hørt om sine observasjoner av rovvilt.

Strategier og tiltak

- Påvise uheldige konsekvenser ved dagens rovviltforvaltning.
- Legge føringer for ny rovviltpolitikk.
- Synliggjøre konsekvenser av ny svensk rovviltpolitikk.
- Styrke bestandsregistreringen og forbedre bestandsrapporteringen.
- Forvalte rovviltet etter bestandsmålene.
- Utnytte potensialet i bruken av nye registreringsmetoder.
- Kreve at bestandsmålet for bjørn endres fra antall ynglinger til antall individer.
- Bidra til økt forvaltningsmerking, spesielt for ulv.
- Bidra til forvaltningsmerking av de utvalgte binnene (slik at alle andre individ kan være aktuelle for uttak).

Konkretisering og ansvar

NSG sentralt

- Gi de rødgrønne partiene innspill om behovet for en ny rovviltpolitikk.
- Foreta en grundig gjennomgang av norsk og ny svensk rovviltpolitikk og legge føringer for ny norsk rovviltpolitikk (Oppdrag kan bestilles av Adv. Lund & Co).
- Arrangere møte med SNO om tiltak for å styrke bestandsregistreringen m.m.
- Utforme brevmal til fylkeslagene som kan benyttes i fylker der tilliten til SNO må forbedres (skadedokumentasjon, bestandsregistrering m.m.)

Fylkeslag

- Gi innspill til ny rovviltpolitikk.
- Ta i bruk brevmal fra NSG sentralt og avtale møte m/SNO (fylkesmannen, Mattilsynet m.fl.) om aktuelle utfordringer.
- Hvordan løse utfordringen med sporing i snøfattige områder.

Lokallag

- Gi innspill til ny rovviltpolitikk.
- Oppfordre til at alle rovvilt- og sporobservasjoner meldes til SNO.
- Gå indeksslinjer og delta i lokale sporingsaksjoner («Lokal medvirkning i bestandsregistreringen av store rovdyr» NJFF rapport, april 2009).

DELMÅL 5 Utvikle en media- og politikerstrategi

Målsetting

Informere om betydningen av beitenæringen i landet til media og politikere.

Spesielle utfordringer

Rovviltforvaltningen er konfliktfylt og skaper store motsetninger og debatter i media og i samfunnet ellers. Strategiene i handlingsplanen må synliggjøres i riksdekkende media og ved politisk påvirkning.

Strategier og tiltak

- Utarbeide pressemeldinger om handlingsplanen m.m.
- Synliggjøre fordeler ved utmarksbeiting.
- Synliggjøre konsekvenser der beiting har opphørt.
- Arbeide aktivt mot rovviltnemndene og politikerne.
- Påvirke til at rovviltforvaltning settes på den politiske agenda.
- Gi innspill til programserien «Levende Landskap».
- Skaffe alliansepartnere (reiselivsbransjen, reindriftsnæringen, næringsorganisasjonene m.m.).
- Vise til konsekvenser av ny, svensk rovviltpolitikk.
- Synliggjøre konsekvenser ved bruk av rovviltbeskyttende gjerder på utmarksbeite.
- Klargjøre at forvaltningen har hovedansvar for gjennomføring av rovviltpolitikken.

Konkretisering og ansvar

NSG sentralt

- Bidra til å optimalisere «Levende Landskap» (områder, mennesker, fagpersoner m.m.)
- Lage info om ny, svensk rovviltforvaltning.
- Bruke alliansepartnerne aktivt ved utarbeidelse av pressemeldinger om betydningen av beitenæringen.

Fylkeslag

- Bruke region- og lokalaviser aktivt for å formidle hvorfor utmarksbeiting er så viktig.
- Stille opp på møte i Rovviltnemnda.

Lokallag

- Bruke region- og lokalaviser aktivt for å formidle hvorfor utmarksbeiting er så viktig.

DELMÅL 6 Bygge en tilgjengelig kompetansebank

Målsetting

Opparbeide og presentere lett tilgjengelig stoff med informasjon om og forslag til tiltak ved rovviltutfordringer på NSGs nettsider.

Spesielle utfordringer

Det finnes i dag mye og spredt kompetanse om rovvilt og rovviltforvaltning. Det kan være til stor hjelp for beitenæringen om aktuelt stoff kan organiseres og samles på egne nettsider.

Strategier og tiltak

- Organisere og samle aktuelt stoff.
- Involvere samarbeidspartnere og lenke til andre nyttige nettsider.
- Avklare ansvar for oppdatering og redigering.
- Klargjøre og informere om muligheter til å søke FKT-midler.
- Oppdatere NSGs folder om rovviltskader på husdyr (skadedokumentasjon).
- Synliggjøre roller og ansvar i rovviltforvaltningen (kartoversikt).
- Utvikle maler for søknad og anke om skadefelling.
- Utarbeide ferdige maler for påklaging av vedtak.

Konkretisering og ansvar

NSG sentralt

- Utarbeide en struktur som gjør det enkelt å finne fram.
- Sekretariatet i NSG får ansvar for oppdatering og redigering.

Fylkeslag

- Gi innspill til aktuelt fagstoff.

Lokallag

- Gi innspill til aktuelt fagstoff.

DELMÅL 7 Gjennomføre og evaluere Handlingsplanen

Målsetting

Strategier og tiltak i Handlingsplanen skal gjennomføres som planlagt og kontinuerlig evalueres i møtene i Utmarksrådet og i representantskapsmøtene.

Spesielle utfordringer

For å lykkes med Handlingsplanen, må flere av målsettingene innfris allerede første året. Dette skyldes et raskt behov for å forbedre dagens feilslåtte rovviltforvaltning og et stadig økende konfliktnivå. Det er derfor viktig at hele næringen tar ansvar og står på for å nå målsettingene.

Strategier og tiltak

- Bruke Handlingsplanen som et viktig satsingsområde blant medlemmene.
- Foreslå aktuelle tiltak for ulike nivå i organisasjonen.
- Avklare hovedansvar for oppfølging.
- Opprette en milepælplan som styringsverktøy og som følger planen.
- Planlegge og avsette god tid til evaluering.

Konkretisering og ansvar

NSG sentralt

- Gi Utmarksrådet ansvar for oppfølging og evaluering av Handlingsplanen.
- Bruke milepælplanen og kvittere ut resultater.
- Om nødvendig justere strategier og tiltak underveis.

Fylkeslag

- Følge opp strategiene på fylkeslagsnivå.

Lokallag

- Følge opp strategiene på lokallagsnivå.

